

Előfizetési árak:

ostán vagy házhoz küldve:
 Egész évre. 20.— kor.
 Félévre . 10.— kor.
 Negyedévre 5.— kor.
 Egy hónapra 1.70 kor
 Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KOZLÖNYE

Hirdetések díja:

Egy □ cm. területen-
 ként 8 fillér.
 Nyiltér és magán-
 érdeklő közlemények
 soronként 40 fillér.

Megjelenik
 minden nap, az ün-
 nepek és vasárnapok
 kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-utca 13.

Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.

Főszerkesztő:

Koncz Ákos.

Felelős szerkesztő:

Dr. Orbán József.

Kiadóhivatal: Kossuth-utca 13.

Előfizetés, hirdetés és magánérdeklő közlemények felvétele.

Gazdasági önállóság.

Debreczen, szept. 20.

Magyarországon nem képzelhető más kormánypolitika, mint az, mely liberális alapokon áll s kérdés csak az lehet, hogyan gyakorolják ezt a politikát s kik gyakorolják.

A mi politikai ellenfeleink nem elvi politikát üznek, hanem csak személyit s ha ma uralomra kerülnének, ugyanazon eszközökkel s ugyanazon vezető eszmékkel kormányoznának; de kérdés, hogy tudnának-e oly eredményeket felmutatni, mint a mostani kormány. A liberális kormánynak ugyanis megvan az ellenőrzője a nagy hatalmat képviselő klérusban és arisztokráciában, mely két hatalmas elem befolyását minden kérdésben éreztetni tudja és akarja is és ha a jelenlegi politikával ellenkező irányzat emelkednék tulsulyra, ott van a demokratikus elem, mely elegendő szellemi és anyagi erővel rendelkezik arra, hogy megakadályozza érvényesülését minden oly törekvésnek, mely a liberális utján már eddig elért eredményeket kockára tenné.

Az ugynevezett agráriusok ugyanis attól félnek, hogy Magyarországból, ebből a mezőgazdasági államból nagy birtelenséggel iparos és kereskedő államot formál a mostani kormány. Milyen felesleges aggodalom. Épen oly távol állunk ettől, mint a nagy birtokok parcellázásától, a papi javak szekularizációjától vagy a néppárti eszmék gyakorlati érvényesülésétől. Az agráriusok félelme pusztán agyrem, mely a papirosháboru izgalmai között született meg, de veleszületett gyengeségénél fogva azonnal meg is halt.

Nincs más kézzelfogható politika tehát Magyarországon, mint az, mely az Ausztriával fennálló gazdasági viszonyunk rendezését tüzi ki főcéljául; a mi ezenkívül van, az csak chimaera, melynek jelentősége nincsen. A szabadelvű irányzat nálunk a nemzet gondolkodásában gyökerezik; e tekintetben közöttünk nincsen különbség, akár katolikus, akár protestáns szellem uralkodik is Magyarországon kormányzásában, a mi egyébiránt csak azt jelenti, hogy a kormányférfiak ma ebből, holnap abból a vallásfelekezettől valók; mert Magyaror-

szágon felekezeti politika nem volt, nem is lesz és nem is képzelhető.

A főelv tehát a gazdasági viszony rendezése Ausztriával; ez ma minden politikának a sarkköve Magyarországon s ha figyelemmel kísérik a képviselők beszámoló beszédjeit, vagy a kiválóbb politikusok nyilatkozatait, ez a kérdés képezi magvát a legértelmesebb kijelentéseknek. A dualizmus fenntartása egyik oldalról s annak megszüntetése s az önálló vámterület felállításának hangoztatása a másik oldalról. A kérdésnek tehát, akár milyen fontos közjogi jelentőséggel bír, nem a közjogi része érdekel minket, hanem a gazdasági része, mert ez van hozzánk legközelebb s ez szorul leggyorsabb intézkedésre.

Mert valljuk meg, hogy az osztrák bomlás nem okoz nekünk tulságos aggodalmat, s bár a nagy hatalmi állás szoros összefüggésben van helyzetünk jövő alakulásával Európában, nem ez a kérdés foglalkoztat bennünket legsűrűbben, nem is az, hogy a merkantilisták, vagy az agráriusok vannak-e tulsulyban, — hanem az, hogy lesz-e

TARCZA.

Pöre Tamás.

(Elbeszélés.)

— A „Debreczeni Ellenőr” eredeti tárczája. —
 Irta: Szini Péter.

(Folytatás.)

III.

Hogy el is változott a jó Pöre Tamás, én édes Istenem, mihely a nagyságos Koltai ur a szívére beszélt.

Nem ment többé a munkások után, mint tette azelőtt. Bezárkózott a kis oldal-szobába s ott képzelődött magában.

— Hogy én ezt fel nem értem észszel eddig is!... Persze, hogy persze!... Vicsky Zoltí velem járta az iskolát és örökös elégtelennel uszta keresztül. Mégis bejutott!... Hát az a Belép Miska?... Annak meg családja sínes! Az elődje zsidó volt és mégis odakerült a magyar parlamentbe... Bolond voltam, bolond, hogy eddig is fel nem léptem!... Mit nekem a politika? Bánom is én, bármelyik párt választ meg, csak bejuthassak! Majd tudom én ottan: mit kell cselekedni, hogy a miniszter észrevegyen!... Bolond lennék arra uszni, merről a víz folyik! Megyek az áramlattal!... Még úgy lehet: rendjelt is kapok valaha.... No az aztán emelné a Pöre-családot!

Édes elmerengéséből felesége belépte zavarta fel.

— Meg nem foghatom: mi lelt most téged! — mondá a szerény házinő. — Napokon keresztül szobádban ülsz és a gazdálkodásnak oda sem hederitesz.

— Mi lelt? — boszankodott Pöre Ta-

más. — Talán örültnek tekintesz, hogy úgy nézsz reám? Még csak ezután jó meg az eszem! Eddig voltam bolond!

Pöréné most már igazán hinni kezdé, hogy férje agyában megbomlott a békeséges rend.

— Ugy hát! Emelni kell a Pöre család fényét! Azt mondta a Koltai nagyságos ur is, hogy ily tehetség, mint én is, nem arra lett teremtvé, hogy a mezőn őrizze a munkásokat.

— Hát mire? — kérdezte Pöréné.

— Mire? Hivatalra! Politikai szereplésre!

— Jaj, te ember, te! Mi lelt téged?

— Ne sopánts itt előttem, asszony! Mi lelt volna? Bolondnak képzelsz, hogy javatokat akarom?... Nem jól fog hangzani, ha ezt mondják: Nagyságos Pöre Tamás ur, országgyűlési képviselő?!

— Micsoda?

— Országgyűlési képviselő.

— Jaj, te ember te! Ne tégy bolonddá!... Ki tenne téged annak?

Hát a nagyságos Koltai ur!... Megígérte!... Vasárnap lesz a nagygyűlés Hegyemen!

— Oh, oh! Te, te!

— No csak semmi sopántás!... Elég volt a paraszti életből, azt mondom! Utoljára, van nekem elég vagyonom, áldozhatok az édes hazámnak belőle!

(Pedig dehogy a hazának áldozott. Eszében sem volt! Áldozni akart a hiuságának).

Pöréné előtt kezdett a férje érthetetlen lenni. Mi fért ehhez? Mi lelte, hogy úgy nekibomlott?... Hát az a Koltai nagyságos ur nem tudott más bolondot fogni?!

Pöre meg nagy tüzzel folytató:

— Mondtam s punktum!... Nekem érvényesíteni kell az Istentől adott tehetséget!... Tudtam én azt, hogy valaha még szemet szur a világnak Pöre Tamás is!... Nekikészüljétek a vasárnapnak, mert vendégeket hozok. A bort fejtesd le a segédjegyzővel szombat este. Ezt a nagy szobát meg... Tyhü, de milyen butorzat! Ide hozzak én vendégeket, ide?

Pöre Tamás ekkor vette észre, hogy bizony a butorzat nem valami fényes. Nincs egy divány, egy fautel. Komisz tölgyfa az asztal, a szék.

— Ez így nem maradhat, nem! Mit mondana a világ, ha a gazdag Pöre Tamás oly szobában fogadná vendégeit?... Holnap be kell szerezni mindent!

— Ne bomolj meg, te ember! — förmedt reá a felesége. — Mire való volna ez a felesleges kiadás? Eddig jó volt!

— Hallgass hát, ha mondom! Egy képviselőjelöltnek csak kell lenni ékes butorzatának!... Te mit tudsz? Paraszt voltál, az is maradsz! A Pöre familiának fényelni kell a világ előtt, igen! Holnap bemerj Hegyemre s vásárolj meg a butorokat, mert vendégeket hozok. Nagy urak, miniszterek, országos képviselők tisztelnek meg!

— Jobb bizony, ha a napszámosokat fizetnéd már ki s nem törnéd fejed ily ostobaságon. Az este is itt volt már Karéj Eszti a két pengő forintjáért.

— Ha itt volt, elment! Előbbvaló a közügy, az országos dolog Karéj Esztinél! Várjon sort!... Persze, a te ékes belátásod szerint ostobaság, ha én családunk jövőjét jobb alapra helyezni igyekezem! Persze!... Van is kivel beszélni felőle.

A szegény asszony, kit Pöre ur ily

autonom vámtarifánk, milyen lesz a védvámrendszer akarjuk-e, vagy a teljes kereskedelmi szabadságot. Szóval odajutottunk, hogy a gazdasági kérdések nyomultak előtérbe s a magas politika iránt kevésbé érdeklődünk. S ez természetesen és helyesen van így. Ha Ausztriára szükségünk van, de tőlünk el akar szakadni, nem tartjuk meg erővel, s így beáll egy másik szükségesség: gondoskodni gazdasági érdekeink kielégítéséről egy tőlünk gazdaságilag különválni akaró Ausztriával szemben.

Nem arról van tehát most szó, hogy különbségeket állítsunk fel mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi érdekek között, mert hiszen a Széll Kálmán kormányáról nem lehet feltételezni, hogy elhagyva liberális álláspontját, uszályhordozójává szegődjék egyik, vagy másik társadalmi osztály érdekeinek. Ez egyszerűen képtelenség. Hanem főteendőnk az, hogy igyekezzünk minél nagyobb gazdasági önállóságra szert tenni, mit a kormány azáltal kíván elérni, hogy egyenlő erélylyel és buzgalommal fejleszti a mezőgazdaságot és az ipart és kereskedelmet; ma tizezer holdat parcelláztat, holnap szövőgyárat állít, s holnapután a magyar kereskedelmi czikkeket védi meg a külföld versenyétől.

A közjogi ellenzék egyik vezérpolitikájától a napokban röpirat jelent meg, mely közgazdasági bajainkért a szabadelvű pártot teszi felelőssé. Régen halljuk ezt a me-

lődiát, de komoly érvül a liberális irányzat ellenében el nem fogadhatjuk. Sámuel Iázárnak, a szabadelvű párt egyik tekintélyes tagjának beszámoló beszédjére hivatkozhatunk, melyben nevezett az Ausztriától való gazdasági különválást kívánatosnak jelezte, de annak ezidőszerint keresztülvitelét ezélszerűnek nem tartotta. Ha az Ausztriában folyamatban lévő politikai bomlás ezt a gazdasági különválást előidézi, azzal, mint az események fejlődése által előidézett ténynyel, számolni fogunk s ennek bekövetkezésére készen kell lennünk de hogy mi okozzuk ezt a különválást, azt eszélyesnek egyáltalában nem tarthatjuk. Az osztrák nemzetiségek egymás elleni torzsalkodásukban is megegyeznek egy pontban, a magyarok elleni gyűlölet közösségében. S nekünk elkülönített helyzetünkben s politikai súlyunk tudatában óvakodni kell attól, hogy ugy tüntessük fel magunkat, mint akik a monarchiában a turbulens elemet képeznek. Higgadt magatartásunk s öntudatos, s önállóságra törekvő gazdasági politikánk nem fogja eltéveszteni hatását, de egy elhamarkodott separacionális agitáció elrontaná az eddig elért eredményeket. Épen azért a kormány gazdasági politikáját, mely az ország gazdasági önállóságát tervszerűleg, de biztosan készíti elő, egyedül helyes eszköznek tartjuk arra, hogy minket a gazdasági válságból kivezessen.

Szerbia új követei. Mióta Szerbiában a király házassága következtében változtak az állapotok, a külföldi udvaroknál akkreditált szerb követek közül már majdnem valamennyit elmozdították s helyeiket többnyire olyan diplomáttákkal és államférfiakkal töltötték be, kiknek az utóbbi, a király házasságáig terjedő időben mellőzés, sőt üldözés volt osztályrészük. Novákovics Sztójánt, az imént kinevezett pétervári követet, a ki helyét már el is foglalta, az orosz közvélemény igen rokonszenvesen fogadta, különösen a „Szvjet“, a hirneves pánszláv vellejtásu Komarov tábornok lapja, Novákovics személyében nemcsak kiváló szerb államférfiut, hanem egyszersmind jeles szláv nyelvtudóst és történetirót s mindenekelőtt jó szlávot üdvözöl. Párisi követté minap nevezték ki dr. Vujics V. Mihály volt radikális pénzügyminisztert, kire financiaális miszsiót is biztak. Tekintettel arra, hogy Szerbia most a legjobb viszonyban van Oroszországgal s ennek révén Franciaországgal, Vujics dr. küldetéséhez, kit különben is Szerbiában legjobb financiaiernek tartanak, nagy reményeket fűznek. Hrisztics N. Koszta eddigi római követet bécsi követté nevezték ki. Továbbá Mijatovics Cséda mostani konstantinápolyi követet legközelebb Rómába helyezik át s helyét Gruics Száva nemrég reaktívált tábornokkal töltik be. Biztosnak mondják továbbá, hogy dr. Milovánovics Milován volt radikális minisztert, ki csak a napokban érkezett haza külföldről, nemsokára kinevezik athéni követé, Jovicics mostani athéni követet pedig rendelkezési állapotba helyezik.

Merkantilista vagy agrárius?

Debreczen, szept. 20.

Megdönthetetlen igazságnak kellene tartani, hogy egy ostobaság és még egy ostobaság, az két ostobaság. Ámde léteznek képzelődő számművészek, kik rendkívül ravaszoknak becsülik magukat, midőn ezzel az igazsággal szembe állítják azt az állítást,

kiméletlenül gunyolt, végre is nem állhatta meg tovább sirás nélkül.

Zokogása még inkább felingerelte Pöre Tamást.

— Ehen ni! Ez aztán a vége!... Már most azt hiszi, hogy rosszat akarok elkövetni!... Hát nem dicsőség lesz neked egy országos hirű ember nejenek lenni? Egy...

— Apám, apám; ujságot mondok! — rontott be Irma kisasszony illő zajjal s ezzel be lett végezve a vita.

— Mit no? — kérdezte mogorván Pöre.

— A segédjegyző azt mondta, még ma megkéret tőled! Ugy-e beleegyezel?

Pöre Tamás csak elképedt.

Milyen furcsa is az, mikor valaki a hetedik égben képzeletéből, s valaki azzal riasztja fel képzeletéből, hogy jöjjön elő, mert kifőzték a krumplic levest.

— Mi-mi-mi mit beszélsz te? Mit akar a segédjegyző?

— Megkéret tőled feleségül!

— Engem? Téged? Az én leányomat? Egy segédjegyző?

— Nem segéd már! Állomást kapott. Megválasztották Nagy-Bükkre.

— Ha meg is! Hogy merészli erre a száját felnyitni? Egy sehonnai, egy irkafirkász? Még a Pöre-familiába akarna öltözködni?... Ejnye, hogy a!... No csak jöjjön, no csak kérjen! Majd adok én neki leányt, de nem köszöni meg! Nem!

— De édes jó apám! — kérlelte Irma a dühöngőt. — Én magam is óhajtanám!

— Mit? Mit tudsz te? Egy képviselőjelölt leánya csak nem lehet legyzőné! Még az kellene!... El akartok tiporni, nevétségessé tenni! Azt akarjátok, hogy a familiám becsületét tönkre tegyem?!

Irma telt arca elsápadt. Leverten

hagyta oda édes apját s anyjához menve, keservesen panaszkodott.

— Ugy-e, téged is bántott?... Mi lelte most azt? Talán...?

— Úgyet se vess reá! Meg van az bolondulva! Majd akkor beszélj vele, ha megjő az esze!

IV.

Szegény Pöre Irma!... Épen úgy járt, mint a galamb, melynek párját kegyetlen vadász orvul lelőtte. — Milyen boldog volt az édes tudatban, hogy Győzőjével elutazik Nagy-Bükkre s ott — egymást boldogítva, egymást szeretve — élnek. És ime, mily hirtelen vége lett az édes álomnak! Apja hajthatatlanságán megtörik minden óhajta!

A nagy keserűség miatt nem is gondolt Győzőre, kivel úgy állapította meg a dolgot, hogy előkészíti apját a közelgő pilanatra.

A mint az est elérkezett, kigyultak a lámpák a falu házaiban. Pöre Tamás nem ügyelt most semmire. Máskor gondos gazdaként körüljárta az udvart, megtekintette az istállót, megvizsgálta a magtár ajtaját, most mindez elmaradt.

Terjedelmes asztal előtt öblös tintatartóba mártogatja a perczegő tollat és egy iv papirra ákom-bákom irásokat csinál. Egymegkésztett sort kitoról s helyette másat ír. Néha-néha hosszan elgondolkozik egy papirra vetett mondaton.

— Hja, hja! Minden, de minden farsadságba kerül ezen a világon! Az a segédjegyző mily hirtelen tudna egy ékes szónoklatot firkantani! Nekem meg nem akar menni! Még derék lesz, ha belesülök! Mélyen tisztelt Uraim! Nem így kell azt sem! Mélyen tisztelt Polgártársak! Ez a divatos megszólítás!

Ujra töröl és korigál. Kihuzza az „uraim“-ot és helyette „polgártársak“-ot ír.

— Az a segédjegyző? Miféle bolond ember az? Hát van neki esze, hogy ilyent még álmodni is merészel? Egy képviselőjelölt jegyzőhöz adja a leányát! Najszén érdekes lenne! Volna mit kacagni az ellenpártnak. Mert lesz az is! Tudom: ismét fellép Kóvér Habakuk, pedig már eléggé meghizott! No de folytassuk!

Odábbtolja a terjedelmes tintatartót s mélyen belemártja tollát.

— Alázszolgája, urambátyám! — szól meg egy hang háta megett. — Mit csinál, mit?

Pöre dühösen tekint hátra. No épen jókor hozza az ördög ezt a segédjegyzőt. Majd torkára forrasztja most a szót.

— Irok, öcsém, irok. Szónoklatot készítek. Vasárnap követjelölt gyűlésünk lesz.

— Hát urambátyám fog...?

— Igenis, fellépek, mert a bízalom személyem körül összpontosult. A haza szolgálatra hív, uramöcsém.

A segédjegyző ur mosolyog. Az a komikus mosolygás olyan visszatetsző Pöre Tamás előtt.

— Mit mosolyog, édes öcsém?

— Semmit! Néha olyan önkéntelenül jő az nekem!

— Hogy fel nem léptetnek?

— Az bizony megeshetik!

— A Pöre-familia visszanyeri régi fényét bennem, a család utolsó törzseben.

— Hála Istennek! Hanem... urambátyám...

— Én már tisztában vagyok vele.

— Hogyan? Említette a kisasszony?

— Mit? Mit tud a kisasszony?

— Hogy hát... no, tetszik tudni, régen szeretjük egymást!?

— Mi?... Nem is vétettünk! Szeretjük ezután is!

— N-e beszéljünk képletekben, urambá-

hogy ha egy ostobaságra lehetőleg még nagyobb ostobasággal felelünk, ez egy kapitalis okosság. Persze az az ugródeszka, melyről ezek a számművészek logikai salto-mortalejukat megteszik, többnyire csak legeslegszemélyesebb érdek, mely a józan emberi észszel csak annyiban törődik, a mennyiben azt a legtöbb emberről megzavarni szeretné. Az első agrárius lökések, melyek főképen az Ausztriával való kiegyezési tárgyalások kezdete óta rendkívüli hevességgel és kiméletlenséggel jelentkeztek, egyetlenegy csak félig-meddig elfogulatlan ember sem fogja tárgyilag indokolhatónak tartani, arról nem is szólva, hogy nemzeti szempontból igazolni lehessen.

És ime hozzá akartak fogni, hogy ezeket a lökések mintegy utólag indokoltaknak tüntessék fel épen azok részéről, a kik ellen intézve voltak; ép olyan oktan ellenlökésekre gyürköztek neki s a korábbi oktanáságot egy még erősebb oktanáság csillogó diadémjával akarták megkoronázni.

Ha az agráriusok a magyar állam költségvetését némi figyelemre méltatják, megelégedett öntetszéssel fogják tapasztalni, hogy az állami bevételek igen tetemes része mezőgazdasági eredetű és ekkor ezeknek az uraknak, a kik sokkal inkább a nagyobb kedvtelésért, biztos magasabb standard of life-ért, mintsem a pusztá megélhetésért küzdenek, be kell vallaniok, hogy Magyarországon csak beszámítható férfiakból összeállított egyetlen oly kormány sem létezhetik, melynek az agrár-érdekek közönyösek lehetnének, vagy a melynek szabad lenne épen ellenségesen szembeállani ezekkel az érdekekkel.

Az ország egyhangú ítélete szerint az ilyen kormányra vagy a vádlottak padja várna, vagy az örültek háza. És agráriusaink, mert a világpiazi árak nem nyújtják nekik

tyám! Én mint kérő, úgy jöttem most a tisztelt házhoz! Irma kisasszonynak ígéretét bírom!

— Edes öcsém! Van magának esze? — tört ki Pöréből a harag szava. — Hogyan gondol olyant?.. Egy képviselőjelölt leánya magasabb szempontból vett valami, semhogy...

— Érttem! Urambátyám nagyravágyó terveket kohol. Vigyázzon, meg ne bánja később! Én ismétlem kérésemet. Ne utassítsa vissza. Szerettem Irmát, adja nekem feleségül.

— Mondtam, a mit mondtam! Hogy mit tervelek, az nem tartozik senkire. — Enyim lesz a dicsőség és enyim lesz a szegény! Uramöcsém jobban teszi, ha magáhozvalót keres!

A segédjegyző arca elkomorodott.

— Ez aztán határozott visszautasítás! — gondolta magában. — A gőgös embernek kevés a hivatalom, de hat kit vár? Furesa! Azt mondja: keressek magamhozvalót! Épen azt kerestem! Irma és én szépen összeillünk!

— Hát ez az utolsó szava urambátyámnak? — kérdezte hosszas hallgatás után.

— Megmásolhatlan véleményem! Miután e kerületben fel fogok lépni, nem úgy tekint reám a világ, mint eddig s azt maga is beláthatja öcsém, hogy megítélnék.

Mintha hideg zuhanyt bocsátottak volna reá, oly elhűlten hagyta oda Téri Győző Pöre Tamás házat.

Az meg rá sem hederített tovább. Folytatta a nyakatekert stylusok irását. Törült, igazított, morgott.

(Folyt. köv.)

a kívánt jómódot, mégis a kormány által elhanyagoltaknak, a kereskedelem képviselői által megrövidítetteknek s kizsákmányoltaknak állították oda magukat s azt képzeltek, hogy a nyugati kultúra magaslatán állanak, ha a hazai bolondságokat külföldi eszelősségek importja által gazdagítják, ha a hazai ügyek rendezését külföldi jelszavaknak megfelelően követelik.

Ekkor kereskedői köreinkből, melyek előtt az adók egy nagy összegének eredete kell, hogy szintén ismeretes legyen, szíves válaszképen azt halljuk, hogy mérvadó körökben hivalkodnak ugyan ama szükségesség belátásával, hogy Magyarországot, mely eddig csak földmivelő állam volt, kereskedő- és iparosállammá is kell tenni, mert különben veszedelemben forog gazdasági versenyképessége és ezzel nemzeti léte, de minden szép és biztató igérettel flagrans ellentétben állnak a kormány tényei, mely minden kedvezését és hatalmát az agráriusoknak ajánlja fel, a kereskedők és iparosok költségére!

Ezt merték mondani, pirulás nélkül, egy Széll-kabinetéről, amely mindjárt létrejött után egy tekintélyes kölcsön felvételéhez látott, hogy új életet öntsön a kereskedelembe s új iparokat teremtsen; kabinetéről, melynek kebelében ugyanaz a személyiség működik, mint kincstárnok, körültekintéssel és erélyvel, ki az állítólag oly tulságosan kereskedőbarát Bánffy-kabinetben, mely pedig egyedül az agráriusoknak juttatta a nem-agráriusok által oly komolyan felpanaszolt előnyöket, szintén mint kincstárnok működött; kabinetnek, melynek élén az a férfi áll, ki már ifju éveiben oly dicsőségesen bevált pénzügyminiszternek, sőt a magyar pénzügyi politika megteremtőjének és most mint valódi liberális, csak az összes társadalmi rétegek egyetértésében, kölcsönös támogatásában látja a magyar állam és a magyar nemzet üdvét.

És a dolog nem maradt csak e merész állításoknál, hanem az agrár egyoldalúságokkal szembeállították a merkantílokat s az egyiknek a másik által való megkoronázásának legyen szentelve a miskolci kereskedelmi kongresszus.

De másként történt. Láncozy Leó orsz. képviselő messzetekintő, gazdasági bölcseséggel telt, alakra szinte pompás elnöki beszédében az egyedül helyes gondolkodásra, az őszinte, hazafias érzésre appellált, konstatálta, hogy mezőgazdaság, kereskedelem s ipar nálunk egyaránt szenvednek, hogy a baj oka nem kölcsönös hiba, az orvoslás pedig csak az egyetértésben van.

És ez a Széll-kormány politikája is, melynek a kongresszus hódoló üdvözlét küldött. Igen, a társadalom szervezkedik érdekesoportok szerint, mert az ily összpontosulás emeli az erőket, a teljesítőképességet s ez az összesség javára szolgál; de ne kölcsönös ellenségeskedés végett szervezkedjenek, mert ezzel csak megbénítják erőiket, a mi a legnagyobb veszedelmet hozhatja az összességre.

A miskolci kongresszus a szenvedélyek felkorbácsolása helyett mérsékelte azokat s az agráriusoknak meg fogja könnyíteni, hogy megfontoláshoz s mérsékléshez jussanak s akkor aztán az ország gazdasági és politikai életében a „merkantilista és agrárius“ nem rideg ellentét, hanem egymást kiegészítő egységet fog jelenteni.

A kínai háború.

— Expressz tudósítás. —

Budapest, szept. 19.

A békealkudozás föltételeiről most folyik a tárgyalás a hatalmasságok között. A Daily Graphic értesülése szerint, a következő két pontra nézve már létrejött a megállapodás:

1. Li-Hung-Csangot az összes hatalmak elismerik békealkudozónak; valószínűleg Csing herceget is elfogják ismerni. Ez a határozat természetesen felélel azt, hogy Li-Hung-Csang és Csing herceg kellő meghatalmazást fognak felmutatni.

2. Kínában központi kormányt állítanak föl, mely a hatalmaknak a történetkért, elégtételt ad. A hatalmak teljes elégtételt fognak követelni a követések ellen intézett támadásokért és az idegenek lemezárulásáért.

Más oldalról azt jelentik, hogy a hatalmasságok a következőket követelik:

Mandzsuria és a tien-csini kerület ideiglenesen a hatalmasságok kormánya alá helyeztessenek; 2. a kínai kormány fogja el és megbüntetés végett a hatalmasságoknak adja át a boxer-mozgalom vezetőit; 3. a nemzetközi csapatok szállják meg a tengeren és a Jangese-folyó mentén fekvő összes kínai kikötőket.

Csing herceg, Li-Hung-Csang és Yung lu tábornok, a kínai megbízottak, állítólag kijelentették, hogy ezen az alapon nem tárgyalhatnak. Jellemző továbbá a kínai udvar jóhiszeműségére, hogy a West folyó vidékén csapatokat gyűjt és háborúra készíti elő őket. Az sem utolsó adat, hogy néhány héttel ezelőtt sokat emlegetett hankai összeesküvésről most hitelesen kiderül, hogy az összeskűvők ugyanarra törekedtek, a mire a hatalmasságok, azaz hogy Kvang-Szü császár visszakapja a hatalmat; az özvegy császárné zárassék ki az uralkodásból és Tuan herceget fejeztessék le Csau-Csi-Tung alkirály a császárné helyesléssel ezért végeztette ki, a mozgalom vezetőit.

Németország állásfoglalását élesen megvilágítja Bülow gróf német birodalmi külügyi államtitkár körjegyzéke. A birodalmi kormány föltétlenül ragaszkodik korábbi követeléséhez, hogy a bűnösök kivégeztessenek. De miután ezeknek a száma igen nagy, azért megelégszik, elrettentő például, a vezérek lenyakazásával. A jegyzék így végződik:

A kormány azt hiszi, hogy e pontban számíthat az összes kabinetek egyértelműségére, mert az igazságos bűnhődés eszméje iránt közömbössége egyuttal közömbösséget jelentene a büntett ismétlődésével szemben. A kormány ennél fogva azt javasolja az érdekelt kabineteknek, hogy hívják fel pekingi képviselőiket azoknak a kínai vezető személyiségeknek a megjelölésére, a kiknek bűnösségére nézve a büntettek okozása és végrehajtása tekintetében a kétség ki van zárva.

Bülow gróf jegyzékét úgy Németországban, mint a külföldön igen kedvezően fogadják. Fokozza jelentőségét az a brüsszeli tudósítás, a mely szerint Franciaország és Angolország egyetértének a német jegyzék alapelveivel. Ez azon fordul meg, hogy ne a kínai kormány szolgáltatson igazságot saját tetszése szerint, hanem a hatalmasságok kapják kezükbe az igazi bűnösöket további eljárás végett. Németország álláspontjának érvényesítését meg fogja könnyíteni a st.-jamesi kabinet határozott kijelentése, hogy szóba sem áll a kínai meghatalmazottakkal, mielőtt az egész császári udvar vissza nem tért Pekingbe. Ez azért fontos, mert a császárné, hir szerint, azon mesterkedik, hogy Kvang Szü császár egyedül menjen Pekingbe, ő pedig egyáltalán nem törődve a császár megállapodásaival, tovább folytassa eddigi üzelmeit.

Rezg a szélben. . .

Rezg a szélben letarolt fák
Kopár ága.
Készülget a nagy természet
Mély álmára.
Borus felhő könyvet sirva
Száll a légben. . .
Ugy megfájul érző szívem,
Ha elmézem!

Sorsom is csak rövid pálya;
Mi volna más?
Gyászleppellel betakarja
Az elmúlás!
Miért szívem hön epedett
Annyi vágygyal.
Megsemmisül madárdallal,
Tört virággal.

Boldog, kit a feltámadás
Vigasztalhat!
Ah, de nekem vigasztalást
Ez sem adhat!
Szívem, mint a darabokra
Törött cserép,
Enyészto sir, oly kikülten
Közélg feléd!

HIREK.

— **Személyi hírek.** Degenfeld József gróf főispán, tegnap délután szatmármegyei birtokára utazott. — Simonffy Imre kir. tanácsos, polgármester Madáról hazatérkezvén, hivatalát átvette.

— **Egy tanulmányút eredménye.** Debreczeni Jenőnek, Debreczen sz. kir. város fiatal gépészmérnökének a közvilágítás ügyében tett tanulmányútja jelentésének közlését csak a napokban fejeztük be lapunkban. Most ezen jelentés füzet alakjában is megjelent és a figyelmes szerző az érdeklődőknek megküldötte. Ajánljuk ezen sok tudással megírt füzetet az érdeklődő közönség figyelmébe.

— **Hölgyek inzultálása.** Az egész országban élénk viszhangot kelt az az eset, mely nemrég a fővárosban az Abbázia kávéházban játszódott le. Egy dandy magáról megfélekezve, levelet adott át a kávéház előtt férjére várakozó urinőnek, ki az esetet elmondta férjének, egy min. fogalmazónak. A férj, hogy a neje s a maga becsületén ejtett csorbát helyrehozza, bement a kávéházba s a szemtelen fiatal embert arcul ütötte. Bizony, ha nálunk Debreczenbe előfordulna egy ilyen eset, meggondolnák azok a fiatal urak, kik esténként s délbén, ha nem is a pesti esethez hasonló módon, de másképen, kiméletlen, sok esetben otromba s durva megjegyzésekkel inzultálják a nőket. Esténként benépesedik a korsz s ilyenkor a fiatal urak egynémelyike kiszemel egynehány tisztességes hölgyet s kísérve őket, olyan szavakat ejtenek ki, hogy nem egynek a vér arcába szökik. Másik csoport a Kossuth- s más utcák sarkán, avagy üzletek előtt megállva, szintén illetlen megjegyzésekkel kísérik az előttük elsétáló hölgyeket, avagy a legsértőbben fixirozzák s gyakran még meg is szólítják őket. Ez ellen az aszfaltbetyártempó ellen védekezni kell. Tartsák tiszteltben azok a fiatal urak a nőket s ne tegyék lehetetlenné azt, hogy arczpirulás nélkül ne mehessenek végig a főutczán. — Csak a napokban történt, hogy egy fiatal ember egy magánosan sétáló uriaszony után olyan sértő szavakat kiáltott, hogy az megszégyenülve sirva távozott az utcáról. Az ilyen viselet nem tisztességes uriemberhez illő. Több tisztességes modort kérünk

ezeztől az uraktól, mert ilyen viselkedés mellett nem fogunk azon csodálkozni, ha egy nap arra ébredünk, hogy rendőrök is sétálnak a korszón, kiknek az a feladatuk, hogy figyelemmel kísérjék az ilyen ficsurokat s megvédjék a nőket kiméletlen, illetlen, a magyar lovagiassághoz egyáltalában nem illő inzultusaiktól.

— **Id. Csóka Sámuel temetése.** Idősb Csóka Sámuel földbirtokost, a Takaré- és Hitelintézet igazgatóságának buzgó tagját tegnap kísértük ki nyugalomra. A gyászoló ház már a kora délutáni órákban megtelt részvevő közönséggel és a koszoruk sokasága borította be a koporsót, mely az élte java korában elhunyt polgártársunkat eltakarta. A koporsónál Dicsőfi József lelkész mondott magas szárnyalású imát, rámutatva a munkás és boldog családi életre, melyet oly hirtelen szétrombolt a kérelhetetlen halál. A temetésen ott láttuk Degenfeld József gróf főispánt, a városi tanácsot, a különböző hivatalok és pénzintézetek képviselőit, hogy elkísérjék utolsó útjára a munka és becsületes törekvés emberét. A gyász beszéd elhangzása után megindult a menet a kossuth-utczai temetőbe, hol nyugalomra helyezték a megboldogultat. Áldás legyen emlékezetén!

— **Nagy művészestély.** 1900. szept. 22-én a Zenede disztermében **Fedák Sári, Rákosi Szidi és Polónyi Elemér** közreműködésével, nagy művészestély lesz, melynek műsora a következő:

1. Schumann, Papillons, előadja: *Polónyi Elemér.*
2. Szent Miklós. Mese Truffiertől, előadja *Rákosi Szidi.*
3. a) Piruló királyleány. (Kis szökevény.) b) Levél ária. (Ripp-Ripp) c.) Jódler. (Három pár czipő.) Előadja: *Fedák Sári.*
4. A színpad. Monolog Rákosi Jenőtől, előadja: *Rákosi Szidi.*
5. a) Liszt, Concert etude. b) Polónyi, Polonaise de Concert. Előadja: *Polónyi Elemér.*
6. a) Tosti, Non t'amò piu. b) Lemaire, Vous dansez Marquise! c) Giordani, Caro mio ben. Ária a XII. századból. d) Czigaretta dal. (A kis szökevény.) Előadja: *Fedák Sári.*
7. Polónyi, Szerb fantázia. (A szerb királynak ajánlva. Uj.) Előadja: *Polónyi Elemér.*
8. Beóthy László, Telefon. Komikus magánjelenet. Előadja: *Rákosi Szidi.*
9. a) Dal a kis Theáról, b) Dal a gummiradliról, c) Valami mondanivalója, Huszka Jenőtől. d) Magyar nóták, Dóczy Józseftől Előadja: *Fedák Sári.*

Kezdeté esti 8 órakor. Helyárok: Ülőhely az 1—2. sorban 5 kor., a 3—6. sorban 4 kor., a 7—10. sorban 3 kor. Állóhely 2 kor.
Jegyek László Albert könyvkereskedésében válthatók.

— **A debreczeni jótékony nőegylet árvaháza.** A debreczeni jótékony nőegylet f. hó 16-án tartott választmányi ülésében elhatározta, hogy árvaházát benépesíti, vagyis az eddigi létszámot 30—40 re emeli. Ezen célból a nőegylet beadványt intézett a város tanácsához, melyben kijelenti, hogy a hét éven felül levő és közellátásra szoruló árva leánygyermekeket a várostól tartásra és gondozásra elfogadja oly formán, hogy a város ha öt árvát ad, havonként és fejenként 16 koronát, öt árván felül egyenkint és havonként 14 koronát fizessen. A várositanács a napokban fogja tárgyalni a nőegylet ajánlatát s mi hiszszük, hogy az ügyet kedvezően fogja elintézni. A debreczeni jótékony nőegyletet ezen ajánlatában azon magasabb indító ok vezeti, hogy a gondjaira bízandó árva leánygyermekeket munkára és az éretnyek szeretetére oktassa. Mert bármilyen gondos felügyelet és ellenőrzés alatt vannak is a gondozásba adott árvák, ezen gondozást nem lehet összehasonlítani azzal a mindenre kiterjedő gondozással, melylyel a nőegylet árvaházában találkozunk. Itt az árvák nemcsak egészséges lakást és ellátást kapnak,

hanem az intézet állandóan alkalmazott okleveles tanítónője oktatja őket, megszokják a rendet, fegyelmet és tisztaságot, megtanulják a munkaszeretetet, lelkük vallás-erkölcsi oktatásban részesül és az odaadó szeretet feledtetni velük azt, hogy árvák és szerencsétlenek. A városi tanács kétségkívül méltányolni fogja a jótékony nőegylet törekvését és a fentjelzett feltételek mellett bizonyára vita nélkül elfogadja ajánlatát.

— **Trachoma Debreczenben.** A „Debreczen“ 182. számában fenti ezim alatt megjelent híre megjegyzem: Ambrus Béla régi, gyógyulófélben levő trachomás általam gyógykezeltetett, gyógykezeltetik és gyógykezeltetni fog, de kórházi kezelést, nézetem szerint, nem igényel.

Debreczen, 1900. szeptember 20. Dr. Somogyi Zoltán, trachoma-orvos.

Mint a „Theresianum“ árvatartóintézet orvosa, fenti esetre vonatkozólag a következő felvilágosítással szolgálok:

Debreczen sz. kir. város tekintetes tanácsának végzése értelmében az intézetünkben elhelyezett trachomás növendékeket f. évi október hó 1-ig az intézetből el kell távolítani. Ez már megtörtént. Kiadattak a növendékek, részben mint tanoncok, részint házi nevelésbe, — de úgy, hogy minden egyes gyermeknél ama körülmény, hogy trachomás, külön ki lett emelve. Ambrus Bélánál is így volt. De ugyanesak figyelmeztette Fröhlich könyvkötőmester, dr. Somogyi hatósági trachoma-orvos ur részéről is, ki a theresianumi árvák trachomásait évek óta kezeli.

A szükséges óvintézkedések, úgy ezen, mint az összes többi esetekben megtételek, a kiadott gyermekek pedig úgy dr. Somogyi ur, mint alólírottak folytonos ellenőrzése alatt állanak.

Ezen ellenőrzési kötelezettségnek a „Debreczen“ atyai tanácsa nélkül is eleget teszünk, hogy a Theresianumban mivel foglalkoznak, arra nézve sem tartom illetékes elbírálónak a „Debreczen“ ujdonságszerzőjét.

Debreczen, 1900. szept. 20. Dr. Szaláya Béla, árvaházi orvos.

— **A lelenczház ügye.** „A lelenczházzal kapcsolatos gyermekvédő egyesület“ Degenfeld József gróf főispán elnöklésével f. hó 23-án, azaz vasárnap délelőtt 11 órakor a városháza nagytermében alakuló közgyűlést tart. Ez uton is felkérjük a meghívottakat, hogy a nemes eszme érdekében minél számosabban sziveskedjenek megjelenni.

— **Grófnő és orvos eljegyzése.** Bécsből jön az érdekes hír, hogy Taaffe Lujza grófnőt, az elhunyt osztrák miniszterelnök leányát eljegyezte dr. Feldmann Jakab kassai orvos. Az érdekes eljegyzés előzményei a következők:

Feldmann Jakab dr. már öt éve orvos Kassán. Nyáron azonban Karlsbadban tartózkodik, a hol a világhírű fürdő rendelő-orvosa. A férfiasan szép, magas termetű, deli orvosnak Karlsbadban számos páciense volt és ezek közé tartozott a 32 éves Taaffe Lujza grófnő is. A fiatal grófnő halálosan beleszeretett orvosába, a ki szintén szerette szép páciensét. Érzelmét azonban soha a legesekélyebb jellel sem árulta el, mert jól tudta, hogy mint egyszerű polgári családból származó és zsidó vallású orvos, a legönzetlenebb, nemes szerelemmel sem érhet el semmit. Csakis annyit engedett meg magának, hogy a grófnőnek minden reggel virágcsokrot küldött és ezt a figyelmességét Taaffe grófnő szívesen fogadta.

A fiatal grófnő nemrégiben a fürdő parkjában találkozott Feldmann doktossal. Az orvos hódolatlaltjesen kezelt esőkölt páciensének, a mire a grófnő így szólt az orvoshoz:

— Megértettem önt!

A grófnő ezután hazatért és otthon levelet írt gyermekkori barátjának, Hohenberg hercegnőnek, a ki tudvalevőleg Ferencz Ferdinánd trónörökös hitvese, mely levélben a hercegnőt megismertette szerelmesével,

feltárta a körülményeket és tanácsot kért tőle, hogy mit cselekedjék, mert szerelmese egyszerű polgári családból származik és zsidó vallásu.

Hohenberg hercegnő nyomban levélben válaszolt ifjúkori barátnőjének. Ebben a levélben kifejtette nézeteit s többek között ezt írta:

— Egy Taaffe grófnő oly magasan áll, hogy cseppet sem kell törődnie a világ előítéletével és bátran követheti szive vonalmát.

Taaffe grófnő erre azonnal levelet írt az akkor Kassán időző szerelmesének és ma már boldog menyasszonya a kassai orvosnak.

— **A huszkoronás bankjegyek.** A mai nappal ismét haladt egy lépéssel a koronaérték-számítás. Az Osztrák-Magyar Bank debreczeni fiókja ma bocsátotta ki az új huszkoronás bankjegyeket. Az új pénz körülbelül akkora, mint a régi tíz forintos, de sokkal szebb annál. Már a színe is sokkal megkapóbb. A tízforintos bankjegy sűrű papíron sötétkék alapszínű volt. Olyan volt ez, mint a borongós égbolt. Az új bankó sokkal derültebb: a papírosa rózsaszín, alapszíne zöld, a nyomtatás és a rajz pedig karminvörös rajta. A német oldalon a német szöveget kívül cseh, lengyel, olasz, szlovén, oláh szerb, horvát és ruthén nyelven adja tudtul, hogy miféle pénznem, míg a magyar oldalon tisztán magyar szöveg van, dokumentálva Magyarország egységes voltát. Mindkét oldalon egy-egy allegorikus női alak dominálja a szöveget. A magyar oldalon egy nagyon is modernizált Hungáriát ábrázoló női fej látható. Fején szent korona. Az osztrák allegoria Vindobona asszonyosság képmását adja vissza. Ennek az arczépe valamivel klaszikusabb metszésű. Mindent egybevetve, az új pénz tetszetős, csak a magyar szöveget kellett volna úgy stilizálni, hogy a főfelirat „husz korona” lett volna, ne pedig „husz koronát”. Igaz ugyan, hogy ez beleillik a szövegbe, de tudvalevőleg a bankó szövegét csak ritkán olvassák el az emberek.

— **Pisztolypárbaj.** A múlt év április 21-én délután Deák Ferencz debreczeni törvényszéki aljegyző nagyobb hölgytársaságban időzött a „Fonatos-soron”. A társaságban volt Szöllősy György joghallgató, jelenleg szekerész-önkéntes is, a ki, midőn Deák két jóbarátját közeledni látta, megjegyezte:

— No, itt vannak már ezek is! Most már mehetünk!

Deákot sértette a dolog és kérdőre vonta Szöllősy szavaiért, a ki tagadta, hogy magát sértően fejezte volna ki.

— Tehát letagadja, — szölt az aljegyző, a ki csipős megjegyzésekkel illette Szöllősyt.

Az utczán aztán Szöllősy, a ki igen röstellte, hogy Deák a hölgyek jelenlétében meghazudtolta, így szölt hozzá:

— Tekintse magát arculütöttnek!

Deák kinevette, mire Szöllősy úgy orrba vágta, hogy nyomban elborította arczát a vér. A dologból pistolypárbaj lett, a mely Deák súlyos sebesülésével végződött. A törvényszék párviadal vétsége miatt Szöllősyt két hónapi, Deákot három heti államfogházra ítélte. Ezt az ítéletet egy a debreczeni Tábla, mint Losonczy Ödön bíró előadásában ma a Kuria is helybenhagyta.

— **A nőipariskola köréből.** A debreczeni jótékony nőegylet által vezetett és fenntartott nőipariskola felügyelő bizottsága tegnap délután ülést tartott Veressné Szathmáry Teréz urasszony, nőegyleti elnök vezetésével. Az ülésen jelen voltak: Szabó Kálmán nőegyleti alelnök, Brunner Edéné, Mayer Emilné, Füleky Pálné, Varga Ferenczné urasszonyok és Kubek Erzsébet k. a., a nőipariskola igazgatója s a felügyelő bizottság néhány tagja. A múlt ülés jegyzőkönyvének

felolvasása után S. Szabó József felolvasta a debreczeni kereskedelmi és iparkamara átiratát, melyben a kereskedelemügyi miniszterium Kubek Erzsébet igazgatónak a párisi kiállítás tanulmányozására 300 koronát folyósított. A nőipariskola felügyelő bizottsága köszönettel vevén ezen adományt, a maga részéről szintén 300 koronát bocsátott e célra az igazgató rendelkezésére, ki így legközelebb Párisba utazik, hogy szerzendő tapasztalatait a nőipariskolánál felhasználhassa. Az igazgató jelentése szerint a nőipariskolában eddig 56 növendék iratkozott be, 12 pedig már jelezte belépési szándékát. A tanítványok száma tehát az idén körülbelül 70 lesz. A felügyelő bizottság két szorgalmas szegény leánynak a tandíját elengedte és felhatalmazást adott a szükséges taneszközök beszerzésére.

x **A hazai Ipar pártolása.** Mindig hangoztatjuk, hogy pártoljuk a hazai ipart. — Ime, itt az alkalom! A hirneves brassói cég Scherg Vilmos és Társai városunkban nagy raktárt létesített páratlan minőségű posztó gyártmányaiból a *Szedták és Vámos szabó cégnél*, a hol gyári áron méterszámba is kapható; a nevezett cég gyártmánya kiváló jó szabású öltözeteket elegáns kiállításban 30 frittól kezdve feljebb készített. Felhívjuk a közönség figyelmét a nevezett cégnek lapunk mai számában megjelent hirdetésére.

— **Elveszett kules.** Egy kis wertheim-szekerény-kules tegnap elveszett. Kéretik a szives megtaláló azt a lap szerkesztőségébe behozni, melyet az elvesztő meleg köszönettel fogad.

x **Feltűnést keltő, szép és divatos úri divat újdonságok** érkeztek a közelgő **őszi idényre**, u. m. **remek férfi és fiu fehérneműk, gallérok, kézeiök, kalapok, különleges nyakkendők, zsebkendők, harisnyák, esőernyők, illatszerek, uti bőröndök stb. Fekete Jakab elsőragu úri divat, kalap, fehérnemű és cipő üzletébe. Debreczen, főtér, kistemplom mellett.**

Képes levelező-lapok legújabb és legnagyobb választékban csak a Csokonai-papirkereskedésben kaphatók.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai. —

Véres párbaj.

Budapest, szeptember 20. Sváb Rezső vállalkozó megsértette Deák Jenő miniszteri tisztviselő feleségét. Deák a kávéházban ülő Svábot pofonütötte. Az ügyből lovagias affér keletkezett, mely ma nyert befejezést. A felek pistolypárbajt vívtak. Az első lövés nem talált, a **második lövésnél Deák golyója Sváb Rezső jobboldali hátgerinczébe furódott.** Nagy és súlyos vérzés állott be a sebesültnél, kit azonnal Herzl sanatoriumába szállítottak.

Budapest, szeptember 20. A párbajban meglőtt Sváb Rezső állapotja veszedelmes.

Tisza Kálmán Nagyváradon.

Budapest, szeptember 20. Tisza Kálmán nagyváradon beszámolóbeszédében reflektált az obstrukcióra s a nemzeti párt belépésére, mely akkoriban nagy feltűnést keltett. Nem tagadja, hogy a régiek közül sokan kilépni akartak, de ő ennek ellene volt, mert súlyt helyezett a szabadelvű párt egyöntetűségére. Igaz, hogy a nemzeti párt sértette őket, de azért a pártot megbontani jó hazafinak nem szabad. Kijelenti, hogy

nem személyt, hanem irányt támogat s az ő iránya az egységes magyar államot megerősíteni és soha meg nem engedni a reakció győzedelmét. (Hosszas éljenzés.)

Öngyilkos főügyész.

Budapest, szept. 20. Pollák Rezső dr., az Anglo-bank főügyésze az Andrássy-uton levő irodájában ma reggel főbelötte magát. A revolver kezében volt. Ideges gyomor-baja kergette a halálba. Felesége s három fia siratja halálát.

A Protestáns Irodalmi Társaság közgyűlése.

Debreczen, szeptember 20.

Közlöttük tegnap, hogy a Protestáns Irodalmi Társaság Pozsonyban nagygyűlést tartotta meg, melyről tudósítónk a következőkben értesít:

Hegedüs Sándor minisztert, ki nejével és leányával érkezett meg, nagy ovációval fogadták.

A gyűlés első napján Gyurácz Ferencz püspök üdvözölte a megjelenteket s ezután Szóts Farkas titkár terjesztette be jelentését a társaság 1899. évi működéséről. Ezután elhatározták, hogy kiadják a „Kálvin institútóit” és az u. n. hitvédelmi iratokat. Este ismerkedési estély volt, hol Szilágyi Dezső, Zsilinszky Mihály államtitkár és Sárkány, Zelenka, Baltik, Gyurácz, Kiss Áron, Bartók és Antal püspökök is részt vettek.

A gyűlés második napján Hegedüs Sándor, világi részéről és Gyurácz Ferencz püspök egyházi részről elnököltek.

Az ülést Gyurácz püspök nyitotta meg. Beszédében a társaság célját emelte ki, mely a hitélet élesztésében összpontosul. A jézusi szeretet áldássá tesz mindazt, a mi a földön vonzó. A különböző egyházak közönsége, melyet a társaság közvetítésében szemléltetünk — egy új és szebb jövő hajnalvirradását jelzi. A két protestáns egyház közös alapja: a közös történet, a közös cél a jövőben s az igaz testvéri szeretet.

Ezután dr. Baltik Frigyes püspök, a dunáninneni ág. ev. egyházegylet megbízásából üdvözölte a társaságot. Majd Günther Vilmos a pozsonyi egyház nevében tartott üdvözlő beszédet.

Ezekre Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter, világi elnök válaszolt. E beszédéből vázlatosan a következőket közöljük:

A Prot. Irodalmi Társaság, a legvakmerőbb társaság, mert a legnagyobb célt akarja elérni, a legkisebb eszközökkel. Ki akarja kutatni a prot. történelmet, hogy jelszavát a múlt által is bebizonyíthassa az egyház. A néphez viszi az evangéliumot, de irodalmilag a külfölddel is fentartja a szolidaritást. A társaság politikát nem üz, de a legjobb politikát mégis ő csinálja. Nem a szenvedélyeket szítja, hanem a szabad vizsgálódást és a tisztult erkölcsöket ápolja. A társaság nem pusztán az irodalomért, hanem a társadalomért dolgozik az egyház érdekében, a lelkek felvilágosítása által. Át kell alakítani a nép felfogását, mert jól mondja Tolsztoj, hogy nemcsak a cselekedeteket, hanem a gondolatokat is vezetni kell. Az egyház az erkölcsi ellenállási képességet fokozza a materializmussal szemben. Nézzünk fel a magasba s megtaláljuk az eszményt Jézusban.

Ezután Szóts Farkas, a társulat titkára terjesztette elő a diszgyűlésnek évi jelentését.

A gyűlés érdekes tárgya Ritoók Zsigmond beszéde volt, melyet az ő távollétében Hamar István olvasott fel. A felolvasás konstatálja, hogy a prot. egyház ereje elernyed s tagjainak száma napról-napra fogy. Legelső oka ennek, szerinte, hogy a prot. intelligencia egy részében a hit meggyengült, a nép egy részében pedig a vallási közöny széles mértékben elterjed. Felhívja a társaság figyelmét nevelési rendszerünk

hiányosságára s a prot. nővelési ügynek felkarolására. Végkövetkeztetésében odajut, hogy a család az, mely megválthat bennünket. Érdekes azon kijelentése, hogy nem barátja a felekezeti harcoknak, de a ki azt kívánja tőlük, hogy mondjanak le, ne tegyenek semmit, mert különben a haza polgárai közt nevelik az ellentéteket, szítják a szenvedélyeket, morális öngyilkosságot követel tőlük.

A nagy tetszéssel fogadott felolvasás után Markusovszky Sámuel, Bél Mátyásról irt értekezését olvasta fel.

Gyűlés után bankett volt, melyen a legelső felköszöntőt Hegedüs miniszter mondotta a királynak.

Válasz egy agglegénynek.

Kedves Agglegény bácsi!

Azon feltett kérdésére, hogy lehet-e egy agglegényt szeretni? — én is bátorodom véleményemet nyilvánítani.

A véletlen úgy akarta, hogy falusi lány legyek. A felsőbb leányiskolába nem divatból, csak a magam művelése céljából jártam. Talán ezért is nem „konyitok” sok olyas tudományhoz, a mi a magasabb leányiskolában „kötelező” tantárgy. Mert az én édes szüleim mindig arra oktattak, hogy a lány kötelező tantárgy nélkül is elsajátíthatja a lekötelező nőies modort, ha eszeckéje mellett nem hanyagolja el a — szívét. A szívet pedig az imádkozás erősíti. Nem olyan imádkozást értek én, hogy míg a templomban egyik szem, a jobb, a jó Istenke aranytrónusán pihen, a másik szem, a bal, valami jogászyerek hotyke bajuszán nyugtalankodik. Sok barátom volt ilyen imádkozó. Mikor a nevelőből haza jöttem falunkba, nem tudtam velük beszélni, oly választékos nyelven, okosan szóltak hozzám. Hanem pár év múlva, mikor kezdtek a vőlegényeket várni, úgy elpárolgott az ő kitűnőnek minősített bölcsességük, mint a déligyintő virágon a harmatepp napfeljötté után. Már akkor nem néztek le és nem nevettek ki, ha egy-egy szép imádságot felmondtam nekik. (Igaz, hogy egy mákszemnyi kérés se jelentkezett.) Nos, hova lett az a rengeteg kötelező tantárgy? Hejh, kedves Agglegény bácsi, a mi fejünket nem elvont tudományok káptalanjává teremtette a jó Istenke.

Ugy volt az, kerem, hogy Borsody Zoltán egy országra szóló bált tervezett hangverseny-nyel és felolvasással egybekötve, még mielőtt az intelligencia megkezdte volna nyári fürdőzését. Olga barátom zongorázott a Zoltán dalkísérete mellett; én czimbalmom játszottam; a Simi bácsi füttyült az ő utánozhatatlan művészetével, egy agglegény pedig felolvasott.

A programnak ő volt a legérdekesebb pontja. Nemesak azért, mert ez urat a hölgyek nem ismerték (Zoltán a végső percekben nem tudom, hol vette), de mert érdekessé tette őt az a találgatásra érdemes női szívekben fakadt probléma: egy ilyen szép ember, hogy nem tudott — megősnülni!

Következett a negyedik szám, az ő szereplése. Elegáns magatartással kijött az emetvényre, meghajította magát és odaült a felolvasó asztalhoz. Hideg szobor volt ő, mint a dobsinai jégbarlang legavasabb szikladarabja. A gondozott bajusza két ága, — mint az anya két karja, ha gyermekét ölelni akarja — úgy hajlott félkörben finommetszetű orra irányában. (Bocsásson meg, kedves Agglegény bácsi, ha nem jól fejezem ki magam, de én igazán nem tudom, hogy és milyen irányban hajlik a férfibajusz.) A gömbölyű két arca pedig, mint két piros sóvári alma, olyan egészséges volt és a szép fekete szemekben az északi és déli sarkcsillag tündökölt. Csak a haja volt ősz. Imittamott villant ugyan ki a fürtök közül egy-egy feketeség. Talán a még meg nem őszült hajtaralék volt az, talán az őszszálak összegyűrődött árnyéka.

És megszólalt. Mély csengő hangja tisztán hallatszott a nagy teremben Így kezdte:

— Mélyen tisztelt hölgyeim! Felolvasásom czime: Nincs többé — lidércnyomás.

A közönség soraiban élénk derűtséget keltett már maga a czim. Sőt Simi bácsi azt remélve tán, hogy a papueskormány megszüntö ellen fog a felolvasó ur valami jó házi szert ajánlani, — boldog várakozással elkurjantotta magát:

— Halljuk a szép szót!!

Ott fent, a felolvasó asztal mellett pedig nyugodtan legeltette szemét a közönség tekintetén az a hideg szép ember s mikor rám nézett, úgy éreztem, hogy a lelke villama lecsapott a szívembe. Elpirultam. Talán a leányos szemérem lángja csókdosta pirosra arcomat, talán attól a lángtól a szívem is felgyult... éreztem, de igaz okát adni nem tudtam még akkor.

S a mint lopva feltekinttem rá, láttam, hogy Zoltánt magához intette, kérdezett tőle valamit, s azután az írásából mintha kitörölt volna — valamit.

No, én olyan felolvasást nem halottam soha. Nem is képzeli, kedves Agglegény bácsi, mit olvasott fel a maga szép kollegája. Felolvasata az összes jelenlevő leányok — évszámát, sőt még azokét is, a kik távollétükkel tündököltek. Felesleges megjegyeznem, hogy a negyven fele járó leányok ajuldoztak; a harminczadosok sötét pillantásokkal nézegették őt, a magam korbéliek pedig csak lesütötték a szemüket, de mindnyájan úgy érezték magokat, mintha lidércnyomás alól szabadultak volna meg.

Azután suttogás, majd zugolódás támadt a hölgyek között. Hogy hát az én évszámomat miért nem olvasta fel? Benne volt-e hanggyelegben az irigység érzetétől a felháborodás szenvedélyéig minden érzelem. Én meg, mint egy üldözött galamb a sasok közt, úgy húzódtam meg e hölgykoszoruban. Persze, én arról nem tehettem, hogy sok találgatásra adtam okot. Némelyek avval gunyoltak, hogy biztosan titkolt vőlegényem az a deresfejű dandy, s kiméletből hagyott ki a névsorból. Mások már sajnáltak is, hogy egy hőembert választottam élettársul, izlés kell hozzá.

És én, a kis Hamupipőke, elkezdtem sirni a bálteremben. Ő pedig, kiért ennyit szenvedtem, szomorúan nézte előszivárgó könyveimet; de azért nem sietett hozzám, hogy vigasztalt volna. De azért én észrevettem, hogy sokat akart mondani a maga mentségére.

— Ne bántások azt a kis leányt, — ezt akarta mondani, — egy pillanat alatt szerettem meg őt, ezért törültem ki kedves nevét a listából, hogy a szelid guny szégyenpiaczára ne állítsam előttem, Ő jobb mindannyiótoknál.

De azt is észrevettem, hogy mikor mindezt szépen elgondolta, szívében megújodott egy rejtett fájdalom.

— Hiába szeretlek, kis leány, — azt gondolta ő akkor. — Olyan vagyok már én, mint a hóval fedett hegy; hiába haborog rejtett tűz ebben, nem tud kitörni, elsenyved hát észrevétlen s a hó nem olvad el rajta soha, hogy nyomában virágos tavasz fakadna. Hóval borítva az én fejem is, bár szívem lángol, mióta láttalak. És ez a láng nem akar kitörni. Én csak érzem a virágos tavaszt, de életre hívni azt nekem nincs már jogom. Nem illünk egymáshoz...

Mennyire megszerettem én azt a szép ősz embert e lemondó gondolataért! S mint imádtam volna, ha szóval elmondta volna a nagy közönség előtt. Oh, én oda borultam volna lábaihoz s mint egy szerelmes siró Pandora kértem volna, hogy szeressen azért, mert ha nem fog szeretni: legelső szerelmem csalódásra ábred...

De ő nem azt mondta, a miket elgondolt. Ő csak annyit mondott mentségére:

— Bocsánat, hölgyeim, a kisasszony neve tévedésből maradt ki a listából.

Ha ezt nem mondta volna, még ma is szerelmes lennék bele, mint — férjembe.

Györggyike.

TÖRVÉNYSZÉK.

A büntetlen multu halálraitélt.

Bécsben a lipótvárosi büntető bíróság előtt megjelent a minap Steiner Katalin 54 éves himzönő, a kit a lakója könnyű testi sértéssel vádolt. Az általános kérdések után a bíró, mint rendesen, azt kérdezte, volt-e már a vádlott büntetve.

A védő: Meg kell jegyeznem, hogy védettemet 1872-ben kötéllel való halálra ítélték. Ennek ellenére azonban védettem még is büntetlen multu.

A bíró (csodálkozva): Büntetlen multu, noha halálra ítélték? Fogságbüntetést sem kapott?

A védő: De igen, súlyos fogságbüntetést szenvedett el.

A bíró: És mégis büntetlen multu?

A védő: Ugy van.

A bíró: Mi ennek a magyarázata?

A védő: Védettem olyan igazságügyi dráma hősnője, mely a hetvenes években roppant feltűnést okozott. Halálra ítélték 1872-ben, mert szobatársát, Balogh Franciskát állítólag megmérgezte. A semmitűszék az ítéletet hat évi börtönre változtatta, melyből Steiner Katalin le is ült négy esztendő, mikor jelentkezett az igazi tettes, Wachanernak, a tartományi főtörvényszék egyik bírájának a fia. Steiner Katalint erre szabadlábra helyezték és a büntetést érvénytelennek nyilvánították. Ennélfogva büntetlen multu.

Ezuttal Steiner Katalint a lakója, egy fiatal leány, azzal vádolja, hogy mert ő mulatóhelyről csak éjfél után tért haza, megverte. Steiner Katalin elismeri, hogy a leánynak keményen szemére hánytva erkölcs telen életmódját, de meg nem ütötte. A tárgyalást elhalasztották, mert még egy tanut kell beidézni.

KÖZGAZDASÁG.

A Debreczeni Kereskedelmi Csarnok jegyzésel.

Debreczen, szept. 20.

Piaczi árak 50 kgr.-ként koronákban:			
Buza	uj. veres minőség	77 . . .	6.50 — 6.85
"	"	78 . . .	6.85 — 6.80
"	"	79 . . .	6.75 — 6.90
"	"	80 . . .	6.85 — 7.—
"	sárga	78 . . .	6.50 — 6.65
"	"	79 . . .	6.65 — 6.70
"	"	80 . . .	6.70 — 6.80

TANÜGY.

Iskolaszéki gyűlés.

Debreczen, szeptember 19.

Az ev. ref. iskolaszék Mitrovics Gyula elnöklete alatt ma tartott ülésén sok, apróbb, az iskolai állapotokat némileg javító intézkedés történt.

Elnöki indítványra ugyanis három újabb tanterem és ugyanannyi ideiglenes tanítószék felállításának szükségessége mondatott ki, mivel a szeptember 6 ig beirott és feljárt növendékek száma az eddig használatban levő tantermeket zsufolásig megtöltötte.

E három tanterem közül egy a Bethlen-utczán, a régi leányiskola helyiségében, egy a Barcsay háznál levő iparosiskolában, egy pedig a kossuth-utczai leányiskola, régebben is iskolául szolgáló helyiségben jelöltetett ki, melyek kevés javítással, ideiglenesen, egy évre legalább a helyzetet türethetőbbé tennék. E végből az iskolaszék, illetőleg egyháztanács átiratban megkeresi a városi hatóságot.

Legfontosabb része a gyűlésnek az a több ivre terjedő elnöki jelentés volt, mely nemesak a jelen fogyatkozásait tárja fel egész meztelenségében, hanem a jövőben leendő intézkedéseknek is alapul szolgál.

jelentős fáradságos utánjárásal összeszedett, meggyőző érvekkel kapcsolatos számszerű adatokkal mutatja ki, hogy milyen elhagyott állapotok uralkodnak, már régtől fogva a népiskoláztatás terén s bizony semmi vizsgálót nem látnánk a jövőre nézve, ha nem hallottuk volna Somogyi Pál egyházi főjegyző azon biztató kijelentését, hogy az időleges toldozgatások helyett, egy, az összes iskolaügyeket felölelő és kívánt moderbe terelő eljárás fog megindítani és véghezvitetni egyház és város között és által, — még ez évfolyamán.

Epen ilyen általános, hosszú időre szóló két javaslat is tárgya lett volna a gyűlésnek, — egyik, az iskolaszéki elnöké, részlegesebb; másik, a tanító testület idevonatkozó terjedelmes, minden részletre kiterjedő memorandum, de ezeket az időhaladottságára való tekintettel el kelle halasztania következő gyűlésre.

Az iskolaszéki elnöki jelentésből, mint a közönségre mindenestre érdeklél bírót megemlítjük a következő számszerű adatokat:

Osszes tanköteles 15469. Ebből református: 11266; róm. kath.: 2508; izr.: 1328; ág. ev.: 143; gör. kath.: 239; unit.: 6; gör. kel.: 6.

Némely iskolázató szülő több, mint goromba eljárását és a helyzet tarthatatlanságát — jelentés és a tapasztalat egyaránt bizonyítja, (volt ugyanis a többek közt olyan iskolázató szülő is, a ki revolverrel ment az iskolaszéki elnökre, s megígérte, hogy még egyszer elmegy), de az a körülmény, hogy a 4201 iskolázató szülő közül, kiknek ügyét, baját, panaszát egy ember, t. i. az iskolaszéki elnök kénytelen egymaga végezni, arra a következtetésre juttatják a dolgok ismerőjét, hogy e képtelen helyzeten igazgató tanítóságok felállításával lehet és kell segíteni.

KÜLÖNFÉLÉK.

* **Japán ebei** A japáni ebet háromféle fajtaban ismerik és pedig a Kari-inu (vadász-eb), a Bawa-inu (utca- vagy kóbor-eb) és a Tsint (öl-eb). Az első két faj, épugy mint Kis-Ázsiában, félvad állapotban van, mert a japáni ezekkel nem törődik. Mindkettő farkas-alaku, többnyire rókavörös szőrzetű, nagy, erős állat. Az utcái eb sokkal otrombább külsejű, mint a vadász-eb, mely alakra nézve hasonlít a mi rókánkhoz, csak hogy jóval nagyobb annál. A vadászebeket nem tanítják s azok saját természeti hajlamukra hagyatva, az áthatlan sűrűségekből a szárnyas és szörmés vad felriasztására és hajtására használtatnak. Az utcán kóborló ebek pedig az utcák tisztítását végzik, felfalván a hulladékokat, ürülékeket stb; ezek gazdátlanok lévén, természetesen igen elszaporodnak, miért is a kormány mérgezéssel tizedeli meg őket. Az öl-eb, mely hosszuszőrű és felette tisztátalan, az egyedüli, melyet Japánban a lakház belsejében is megtűrnek.

* **Gyermekbölcsesség.** — Sándorka, ki gyógyítja az ujjadat?

- A jó isten,
- Hát a doktor ur?
- Ó csak megnézi.

* **A bicikli-adó Franciaországban.** Bicikli-adó fejében az elmúlt esztendőben 4,388,320 frank folyt be egész Franciaországban. A megadóztatott kerékpárok száma 1899-ben 838,856 volt. 1894-ben 203,026, 1895-ben 256,084, 1896-ban 329,816, 1897-ben 408,869, 1898-ban 483,414 volt a biciklik száma. Érdekes, hogy épen a bicikli-adó behozatala idejében szaporodott Franciaországban egy év alatt 355,442-vel a kerékpárok száma.

* **Az iskolából.** — Ki volt az első ember?

- Vocasek.
- Hová beszélsz?
- Kérem, a Duna-utczában van egy boltos; ott ki van írva: Ádám, ezelőtt Vocasek.

* **Az eltűnt szultán.** Az amerikai hadügyi hivatal sürgősen kerestet egy szultánt. A Szulu-szigetek szultánja ez, a Fülöp-szi-

getek ama csoportjának uralkodója, melyet a spanyolok husz millió dollárért eladtak az amerikaiaknak. Vele, a harczias moro-nép szultánjaival, az amerikaiaknak külön kellett egyezkedniök és most amerikai protektorátus alatt nyugodtan tovább uralkodik. Néhány hete átruházta szigetei kormányzását egy amerikai tisztre, Sweet őrnagyra és kőjutazásra ment Singaporeba. De ott nem látták és az amerikaiak azzal a gyanúval élnek, hogy Singapore helyett Párisba ment. Ez tulajdonképen nem volna baj, mert a szultán tetszése szerint utazhatik, de magával vitte hires gyöngyeit is, melyek közt vannak a világ legnagyobb és legértékesebb gyöngyei s ez fáj az amerikaiaknak, kik a kincsre élénken aspirálnak. A szultán huszezer dollár utiköltséget vitt magával, ami szintén elégséges egy kis párisi mulatozásra, de ha nem lenne elég, gyöngyeinek értéke sok millió dollárt tesz. Egyébként alig tette ki a szultán a lábát országából, a két első főnök közt véres összeütközésre került a dolog, melynek az amerikaiak fegyverrel vetettek véget.

* **Kettős könyvvezetés.** Nagybácsi: Mit játszatok, gyerekek?

Móricz: Boltost, bácsikám. Én kettős könyvvezetést viszek.

Nagybácsi: És hogy csinálod azt?

Móricz: No, hát, a ki hitelre vásárol, annak kétszeresen beírom a tartozását.

REGÉNY.

A „Világ Szive“.

— Regény 2 kötetben. —

Angolból fordította: **Krampera János.**

(Folytatás.)

94.

Maya szólalt meg először:

— Hiszen te hamisítottad ezt az írást, **Mattai** — mondá Maya hidegvérrel — s most azt akarod, hogy én helyezzem el a szimbolumban, mert eszedbe jutván az átok és büntetés, mely a szanktuarium megszent ségtelenítőtjé éri, ha nem féled is az istenek bosszuját, féled a Rend tagjait.

— Bármint is legyen, választanod kell, — felelt Mattai — mert ha visszautasítjátok ajánlatomat, holnapra közvetlen tapasztalatot szereztek, vagy — hogy a fehér lord szavait el ne feledjem — szerzünk róla, hogy mi igaz és mi nem a vallásoknak a másvilágról szóló tanításában.

Maya erre felénk fordult s így szólt:

— Nos barátaim, adjatok tanácsot, mert nem tudom, mit válaszoljak. Népemnek valóságban való hitemet elveszítettem ugyan, de a tett mégis csak borzasztónak látszik előttem, mert ha nem is vagyunk követői a névtelen istennek, mindnyájan tagjai vagyunk a Szív ősrégi misztériumainak s ha megtesszük ezt a dolgot, ünnepélyes esküket törjük meg általa. Jertek, szavazzunk felette, s te Ignatió, ki a legidősebb és legtapasztaltabb vagy köztünk, te szavazzál először.

— Ám legyen, — válaszolám. — Én részemről ellene mondom ennek a csalafintaságnak. Nép eteknek isteneiről nem sokat tudok és még kevesebbet törődöm velük, de országomban én vagyok a rendnek főmestere, s nem akarok eszofot tenni rajta. Ha megteszszük, a mit Mattai mondott, a legnagyobb hazugságot követjük el vele, már pedig a hazugság mindig bűn az ég előtt. Minden embernek meg kell egyszer halni, én azonban nem szeretnék család által bepiszkolt kezekkel zörgetni a másvilág kapuján. Mind a mellett is, miután a ti éltetek épen ugy kockán forog ebben a dologban, mint az enyém, hogy ha hármunk közül kettő pártolja az ajánlatot, én alávetem magamat a határozatnak. De ha csak egy volna mellette, az is vesse magát alá a miénknek.

— Jól van, beleegyezem, — mondá

Maya. — És most, szerelmesem, beszélj te és mondd meg, mit választasz, a halált-e és tiszta lelkiismeretet, vagy pedig az életet és az én szerelmemet. — Ezzel a sennor arcába nézett gyönyörű szemével s kitérta karját, mintha keblére akarná ölelni őt.

Jóllehet a sennor nem válaszolt is rögtön, látván és hallván Mayát, én, Ignatio mindjárt tisztában voltam vele, hogy el van döntve a dolog, mert nincs az a szerelmes férfi, a ki imádotja ilyen tetszelgésének és megbabonázásának ellent tudna állani. Rövid idő múlva megszólalt s beszéde közben arca szégyenlősen elpirult.

— Nincs miért választanom — felelé. Csöppet sem félek a haláltól, ha arra kerül a sor, de nem volnék férfi, ha a halált választanám akkor, midőn te élni akarsz. Ignatiohoz hasonlóan, én is azt tartom, hogy hogy ennek a vároznak istenei én előttem nem többek bálványoknál és ennél fogva olyan valakit megesealni, a ki nem létezik, lehetlenség. A többit illetőleg, én, a Szív Testvériségének tagjává nem szabad akaratomból, hanem véletlen folytán lettem, ezért hát lelkiismeretem e tekintetben sem fordulna nagyon. Ha azonban részt akarok venni ebben az összeesküvésben, hazugságot kellene elkövetnem szóval, vagy tettel s ez az, a mit még eddig meg nem tettem soha.

Mégis abban a nézetben vagyok, hogy rut és kegyetlen halál helyett választhatja az ember az életet, a nélkül, hogy kezét bepiszkolná, még ha ilyen áldatlan csalással fizetné is meg. Mindamellett is, Maya, mint mindenben, ebben is meghajlok kívánságod előtt s ha te ugy gondold, jobb lesz, ha meghalunk; nos hát, haljunk meg s vessük végét a dolognak.

— Nem, — felelé szenvedélyesen a leány, — azt tartom, jobb lesz, ha életben maradunk, távol ettől a szerencsétlen várostól és boldogan egymás szerelmében. A te kedvedért vontam magamra atyám átkát s ezzel szemben már embereknek és isteneknek rosszalása oly keveset nyom szememben, mint egy tollpohely. Ha bűn az, a melyet elkövetendők vagyunk, te érted és szerelmedért követem el s azért, mert boldog akarok lenni, még mielőtt síromba szállanék. Nézzetek atyámra, ki itt fekszik előttem, egy hosszú életen át szolgálta isteneit és nézzétek, hogyan segítették meg őt ezek az istenek a megpróbáltatások órájában. Ha bűn az, a mit elkövetendők vagyunk s büntetés kell, érje a bűnök okozóit, szálljon ez a büntetés népemnek fejére, kik meg akartak ölni, engem, büntelent, szálljon Mattai fejére, ki kísértetbe hozott a saját haszna érdekében s ha ez még nem elég, szálljon hát az én fejemre is. Keveset törődöm a bűnhődéssel, ha csak egy rövid évig is férjemnek nevezhetlek.

(Folyt. köv.)

Laptulajdonos: a Csokonai-nyomda.

MINDENNEMŰ

ISKOLAI SZEREK

RENDRIVÜL NAGY VÁLASZTÉKBAN ÉS
LEGLÖCSÖBBAN A

CSOKONAI PAPIR- Kereskedésben

KOSSUTH UTCZA 13. SZ. ALATT
SZEREZHETŐK BE.

UGYANITT

ISKOLAI KÖNYVEK KÖTÉSE

LEGLÖCSÖBBAN ELVÁLLALTATIK.

Legdusabban berendezett

BUTOR

GYÁRI RAKTÁR

Piacz-utca 71. szám alatt
(a Corso épülettel szemben)

Lamberger és Társa
DEBRECZEN.

Ajánlják saját gyártmányu butorai-
kat, a legegyszerűbb kivitelől
a legfinomabbig, legnagyobb
választékban, **jutányos ár**, pontos,
szolid kiszolgálás és **3 évi jót-**
álás mellett.

Hirdetés.

Nagyságos **Szepessy Gyuláné** (h.-nánási
lakos) urnőnek az **ujfehértói határban** fekvő
ugynevezett „**Kapitány tanya**“ birtokán levő

élőfák
(legnagyobb részben akáczfák)

eladó.

A venni szándékozók bővebb telvilá-
gosítást nyerhetnek a nevezett urnőnél, vagy
nálam, mint megbízottjánál.

H.-Nánás, 1900. szeptember 19.

Dr. Nagy Gábor,
ügyvéd.

30 kr.
egy kilo finom
csemege szőlő
3—4 kilós kosarakban
Szabó Lajos Fiai
czégnél.
— Debreczen, Tisza-palota. —

2266 K.
1900.

Hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy ezen köz-
ség határában a f. év szeptember hó
8-ik napján felfogott 1 darab 5 éves
deres, szürke szőrű, herélt, hátsó
lábán pókjegyű, 60 koronára becsült
ló, mint gazdátlan jószág, **folyó évi**
október hó 6-ik napján délelőtt 9 óra-
kor a község-házánál tartandó nyil-
vános árverésen a legtöbbet ígérő-
nek készpénzfizetés mellett, esetleg
becsáron alól is el fog adatni.

H.-Hadház község előljáróságá-
nak 1900. év szeptember hó 16-ik
napján tartott üléséből:

Bajdor János, jegyző.
Csapó László, főbíró.

Uj tüzifa raktár.

Az idény beálltával van szerencsénk a
t. vevőközönséget értesíteni, miszerint a
vasuti telepen lévő

tüzifaraktárunk

fentartása mellett a **Széchényi-utca** végén
lévő **Berger Jenő** ur kertjében a legjobb
minőségű, száraz

tölgy, cser, bükk és varga
faraktárt létesítettünk.

A mennyiben ezen hely közelsége miatt
mindenki részére könnyen hozzáférhető,
nagyon kényelmesnek véljük, ha meggyőződést
megtízottatnak szerezni arról, hogy nálunk a
legjobb és legpontosabb kiszolgálásban része-
sülhetni.

Megrendeléseket mindkét raktárunkban,
valamint lakásunkon lehet eszközölni.

Tisztelettel:

Hütter és Kellner.

Pincze

hordós és üvegezett borok
beraktározására kiválóan al-
kalmass, a **Kossuth-utca**
elején kiadó. Czim a kiadó-
hivatalban.

Aranyéremmel kitüntetett tökéletes fagymentes kutszivattyúk

60 koronától kezdve
díjtalan felállítással, — egyéb építkezési vastárgyak
házhöz szállítással **gyári áron** kaphatók.

A szüret idényre pedig
minden külföldinél jobb és olcsóbb
szintén aranyéremmel díjazott, saját gyártmányu

Borsajtók és szőlőzuzók

lesznek raktáron a

Debreczeni

Vasöntöde és Géplakatosság

Péterfia—Hadház-utcai telepen,
mely mindennemű gazdasági, ipari és
háztartási gépek javítását is legjutányosab-
ban végzi.

Pártoljuk a hazai ipart.

Scherg Vilmos és Társai

Brassói Posztógyára

legmelegebben ajánlja kizárólag tiszta nyírt gyapjából készített **divat-**
keimeit, valamint mindennemű **egyenruhaszövetjeit** rendkívül szolid
és tartós kivitelben.

Legjobb hírnevű **Erdélyi Lóden szöveteink** ugy tartósságára, valamint
izléses kivitelükre nézve a leghírhedtebb külföldi gyártmányokkal versenyezhetnek.

Egyszersmind értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy

DEBRECZEN és VIDÉKE részére

Szedlák és Vámos

debreczeni, bizalmat érdemlő szabóczégnél **olyszerű raktárt** szerveztünk, hol
gyártmányaink méterszámra is gyári áraink mellett szolgáltatnak.

Dus választékban kaphatók továbbá gyártmányaink

VARGA és VASS
uraknál.